

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กุลพล พลวัน. บทบาทของอัยการในการเป็นโจทก์. วารสารอัยการ 6 (กุมภาพันธ์ 2526) : 22.
- _____. ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยอัยการในประเทศไทย. วารสารอัยการ 9 (พฤษภาคม 2529) : 77 - 78.
- _____. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา. วารสารอัยการ 1 (2520) : 10.
- _____. หลักการทั่วไปของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. วารสารอัยการ 3 (ธันวาคม 2523) : 37.
- _____. ปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีอาญา โดยพนักงานอัยการ วารสารอัยการ 10 (มิถุนายน 2530) : 20.
- เกียรติจักร วัจนสวัสดิ์. หลักการฟ้องคดีเชิงบังคับและการใช้ดุลพินิจของอัยการเยอรมัน. แผ่นพับลิวเผยแพร่ในการอภิปรายทางวิชาการ เรื่อง การชะลอการฟ้องในทัศนะอาจารย์มหาวิทยาลัย ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โรกเมนทร์ ภัทรภิรมย์. ระบบอัยการสากล. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กรมอัยการ, 2526.
- กฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 18 พ.ศ. 2469 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2469.
- ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเก็บรักษาของกลาง พ.ศ. 2480 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2504).
- คณิต ณ นคร. ปัญหาในการใช้ดุลพินิจของอัยการ. วารสารอัยการ 5 (กันยายน 2535) : 32.
- _____. อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา. อัยการนิเทศ 38 (2519) : 396 - 401.
- _____. อัยการเยอรมันและการดำเนินคดีอาญาของอัยการเยอรมันก่อนฟ้องระบบอัยการสากล. ระบบอัยการสากล (2526) : 86 - 99.

_____ . วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน

วารสารนิติศาสตร์ 15 (กันยายน 2528) : 13 - 14.

คำสั่งทั่วไปกรมศุลกากร ที่ 23/2535 และ 36/2535.

คำวินิจฉัยพิธีการศุลกากร ที่ 1/2508.

คณิง ฉาไชย. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ติตรณสาร, 2521.

จิตติ เจริญญา. บทบาทของอัยการในการควบคุมการสอบสวนคดีอาญา. บทบัณฑิตย์ 40
(2526) : 109.

เฉลิมชัย ศรีเลิศชัยพานิช. ความรับผิดชอบและโทษในทางอาญาตามกฎหมายศุลกากร
ตุลพาห 30 (มีนาคม - เมษายน 2526) : 57 - 58.

ทวีศักดิ์ ณ ตะกั่วทุ่ง. ระบบอัยการสากล. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการเอกสารและ
วิชาการกรมอัยการ, 2526,

บุญชนะ อรรถากร และพุง สายัณห์วิชาจิต. ภาษีศุลกากร พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2506.

ประพันธ์ นัยโกวิท. วารสารอัยการ 12 (มีนาคม 2532) : 59 -67.

ประพันธ์ เนตรนพรัตน์. คำอธิบายกฎหมายศุลกากร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สาม
เจริญพานิช, 2522.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน

ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2530 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2533)

พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469

- พัฒนา ไชยเศรษฐ. ผู้รับผิดชอบการสอบสวนฟ้องร้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วารสารอัยการ 7 (มิถุนายน 2527) : 34 - 35.
- มานะ หลักทอง. ความรับผิดชอบทางกฎหมายและการระงับคดี ของผู้นำเข้า - ส่งออก. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2535.
- มานิต วิทยาเต็ม. ภาษีและกฎหมายศุลกากร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บูรพาศิลป์, 2532.
- ร. แลงการ์ด. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย ว่าด้วยศาลและวิธีพิจารณา. วารสารอัยการ 9 (มิถุนายน 2529) : 12 - 13.
- วีระพงษ์ บุญเรือง. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในทศวรรษที่ 90 วารสารกฎหมาย 14 (มกราคม 2536) : 2.
- ศิริศักดิ์ ดิยะพรรณ. การดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดศุลกากรในฮ่องกง. วารสารอัยการ 10 (พฤษภาคม 2530).
- สุภรัตน์ ควัฒน์กุล. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์สาขาระยะ หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบูลย์, 2528.
- สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธ์. ลักษณะเฉพาะของความผิดทางศุลกากร วารสารนิติศาสตร์ (2524) : 322 - 326.
- แสวง ชีระสวัสดิ์ และคณะ. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530,
- สุวัฒน์ชัย ใจหาญ. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2536.
- สุธาบดี สัตตบุศย์. กฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงธน, 2522.
- อมร จันทรสมบูรณ์. อำนาจสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้องในขบวนการยุติธรรมทางอาญาของ ไทย. บทบัญญัติ 30 (2516) : 619.
- _____. วารสารนิติศาสตร์ 9 (กันยายน - พฤศจิกายน 2520) : 120.
- อุทัย สุภนิตย์. "พนักงานสอบสวนกับศาล". บทบัญญัติ 30 (2516).

ภาษาอังกฤษ

A Karim Nasution. The Rule of The Prosecution in The Wdonesian
Criminal Justice. Criminal Justice in Asia. Unafei 1982.

German Monograph. The Amicrican Journal of Comparative Law.
Volumm 23 Number Winter 1981.

Kenneth Cule Davis. Discretionary Justice. 2 nd ed. Louisiana :
Edward Bros inc 1969.

Law of Malaysia Act 235 Customs Act 1967. Revises 1980 (Kuala Lumpet,
1980) Section 2.

Mirjan Damaska. Reality of Prosecutorial Discretion Comment on a
Out line of Criminal Justice in Japan.

The Constitution of Janpan 1947.

The Code of Criminal Procedure.

The Policie Law, Act 2.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

มูลค่า: พันบาท

เดือน	สถิติการจับกุมการลักลอบและหลีกเลี่ยงหนีศุลกากรของหน่วยงานในกรมศุลกากร ปีงบประมาณ 2535																
	กปป.	กตช.1	กตช.2	กคอ.	กชก.	กตค.	ดอย.	ดปณ.	ดรฟ.	ตสศ	ศภ1.	ศภ2.	ศภ3.	ศภ4.	ศภ5.	รวม	
																ราย	มูลค่า
ตุลาคม	40,255	4,990	912	—	2,264	—	3,343	33	54	—	2,381	951	271	10,849	4,040	854	70,353
พฤศจิกายน	57,526	5,436	1,021	9,505	2,175	—	10,223	107	374	10,320	1,509	1,664	408	13,579	3,698	1,069	117,543
ธันวาคม	64,018	6,610	2,046	—	2,369	—	3,273	220	240	—	2,378	910	516	15,461	10,096	995	108,137
มกราคม	58,203	2,029	1,995	—	1,532	270	6,493	159	55	—	1,601	999	620	9,600	13,955	1,096	97,511
กุมภาพันธ์	37,402	1,146	264	—	2,033	—	3,008	174	267	—	8,325	729	471	5,194	476	685	59,484
มีนาคม	55,129	5,104	1,397	—	3,558	—	10,004	145	243	—	719	845	190	5,740	2,894	796	85,968
เมษายน	53,400	8,374	2,796	—	1,465	—	6,865	47	359	51,000	243	1,047	1,468	7,844	1,092	567	130,000
พฤษภาคม	19,915	254	2,160	—	2,662	—	4,402	45	125	—	619	775	336	12,039	4,251	611	47,583
มิถุนายน	80,490	13,704	2,822	—	3,598	—	18,186	142	1,241	—	8,032	675	747	4,351	3,588	775	140,576
กรกฎาคม	67,295	9,937	4,669	—	2,737	—	19,683	230	760	19,289	1,988	617	900	14,256	2,358	762	144,719
สิงหาคม	42,150	2,457	941	—	3,642	—	6,982	344	311	—	668	629	130	5,884	5,352	663	69,490
กันยายน	64,895	1,803	9,930	—	3,163	—	35,478	92	1,456	25,959	556	1,164	648	6,188	4,238	683	155,570
รวมมูลค่า	640,637	64,844	30,953	9,505	31,198	270	127,935	1,738	5,495	106,568	29,019	11,005	6,705	110,985	56,038	—	1,232,936
รวม (ราย)	1,496	389	416	7	628	5	732	424	75	10	277	1,083	366	3,050	693	9,656	—

ผลการจับกุมของ กชก. มูลค่า 31.198 พันบาท เป็นผลการจับกุมของตำรวจ ผลการจับกุมการลักลอบและหลีกเลี่ยงหนีศุลกากรของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกรมศุลกากร ในช่วงเดือนตุลาคม 2534-กันยายน 2535 มูลค่า 1,015,874,000 บาท = 82.39% ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เฉพาะเจ้าหน้าที่ศุลกากรจับกุมได้ "1.232 พันบาท" ที่เหลือเป็นผลการจับกุมของหน่วยงานอื่น (ตำรวจ, ป่าไม้, ทหารเรือ ฯลฯ)

ภาคผนวก ข

กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมการสอบสวนโดยพนักงานอัยการ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส (บางมาตรา)

มาตรา 38 นายตำรวจฝ่ายคดีและพนักงานตำรวจฝ่ายคดีอยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลของอธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ อธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์อาจสั่งให้เจ้าพนักงานดังกล่าวรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานยุติธรรมได้

มาตรา 40 อัยการแห่งสาธารณรัฐรับคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษแล้วพิจารณาคำเนิรการกับคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษเหล่านั้นหน่วยราชการ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการซึ่งได้ทราบ การกระทำความผิดอุกฉกรรจ์หรือปานกลาง เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ต้องรีบแจ้งรอดยไม่ชักช้าให้อัยการแห่งสาธารณรัฐทราบ และส่งมอบบันทึกถ้อยคำสำนวนที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งรายละเอียดให้อัยการแห่งสาธารณรัฐ

มาตรา 41 อัยการแห่งสาธารณรัฐดำเนินการสั่งให้ดำเนินการทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อพบการกระทำความผิด และเพื่อฟ้องร้องการกระทำความผิดทางอาญา

เพื่อการนี้ให้อัยการแห่งสาธารณรัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของนายตำรวจฝ่ายคดีและพนักงานฝ่ายคดีในเขตอำนาจของตน

อัยการแห่งสาธารณรัฐมีอำนาจและสิทธิพิเศษทุกอย่าง บรรดาที่เป็นอำนาจและสิทธิพิเศษของนายตำรวจฝ่ายคดีที่ตั้งที่ บัญญัติในตอนที 2 บทที่ 1 บรรพที่ 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ และตามที่ได้มีกฎหมายพิเศษบัญญัติไว้โดยเฉพาะ

ในกรณีความผิดซึ่งหน้า อัยการแห่งสาธารณรัฐมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 68

มาตรา 42 อัยการแห่งสาธารณรัฐมีสิทธิที่จะขอกล่าวถึงเจ้าหน้าที่ได้โดยตรงเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

ภาคผนวก ค

กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมการสอบสวนโดยพนักงานอัยการ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน

มาตรา 158 การกล่าวโทษหรือการร้องทุกข์

(1) การกล่าวโทษหรือการร้องทุกข์ เพื่อให้ดำเนินคดีอาญายื่นต่ออัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ นายตำรวจ หรือ ศาลแมอิสเตรท ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ถ้ากระทำด้วยวาจาให้บันทึกไว้

(2) ในคดีที่จะฟ้องร้องได้ต่อเมื่อมีการร้องทุกข์ การร้องทุกข์อาจทำเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาเพื่อบันทึกไว้ก็ได้ ถ้าการร้องทุกข์นั้นได้ยื่นต่อศาลหรืออัยการ แต่การร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานอื่นต้องทำเป็นหนังสือ

มาตรา 160 การสืบสวน

เมื่ออัยการได้ทราบการกระทำความผิดโดยการร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ หรือโดยประการอื่น ให้รวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อวินิจฉัยว่าจะควรดำเนินคดีหรือไม่

มาตรา 161 อำนาจของอัยการ

เพื่อวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในมาตราก่อน อัยการอาจขอทราบข้อเท็จจริงจากพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกประเภทและอาจทำการสอบสวนด้วยตนเอง เว้นแต่การสอบถามปากคำที่ต้องสาบานหรืออาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่และนายตำรวจทำการสอบสวนให้ก็ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่และนายตำรวจต้องทำตามคำขอหรือคำสั่งของอัยการ

มาตรา 162 หน้าที่ของตำรวจ

(1) ตำรวจและนายตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิด และอาจใช้มาตรการที่รีบด่วนใด ๆ เพื่อป้องกันข้อเท็จจริงสูญหาย

(2) ให้ตำรวจและนายตำรวจนำส่งพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ต่ออัยการโดยไม่ชักช้า ถ้าปรากฏว่า จำเลยมีการสอบสวนโดยผู้พิพากษาโดยด่วน พยานหลักฐานเช่นว่านั้น จะส่งไปยังผู้พิพากษาสอบสวนโดยตรงก็ได้

ภาคผนวก ง

คำกล่าวของ ฯพณฯ พลเอกสฤษดิ์ จิระโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ในการประชุมอัยการจังหวัดและอัยการพิเศษประจำเขตที่วราชอาณาจักร

ณ โรงแรมโกลเดน ครากอน จังหวัดนนทบุรี

ระหว่างวันที่ 1 - 5 สิงหาคม 2526

ตามรายงานของท่านอธิบดีกรมอัยการ ได้กล่าวถึงระบบอัยการและโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมนั้น ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในด้านกฎหมาย ระเบียบ ระบบและโครงสร้าง ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและความอยู่รอดของประเทศชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ แต่ว่าการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาดังกล่าวแล้วนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีใจกว้าง มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี มิใช่จะต่างคนต่างทำ และต้องมองเห็นประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเหนือสิ่งอื่นใด มิใช่เกรงว่าจะถูกลดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ เพราะเห็นว่าเป็นการมอบที่แคบและเป็นการมองเพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น ประเทศของเราได้พยายามพัฒนาเป็นเวลานานแล้วในทุก ๆ ด้าน แต่สำหรับโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมนั้น ยังไม่พัฒนาไปถึงระบบสากลอารยประเทศ จึงจำเป็นต้องเร่งรีบแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) ซึ่งมีปรากฏอยู่ในข้อ 2.5.1 (1) ซึ่งได้ระบุไว้ว่า ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกระบวนการยุติธรรมเร่งรัดการดำเนินงานคดีให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ อันได้แก่ กรมอัยการ กรมตำรวจ กรมราชทัณฑ์ กรมการปกครอง และกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้ในข้อ 2.5.1 (3) ได้ระบุไว้ว่าการดำเนินการปรับปรุงระบบอัยการให้ไปสู่ระบบมาตรฐานอัยการสากลเพื่อให้พนักงานอัยการมีบทบาทและความรับผิดชอบ ในการสอบสวนฟ้องร้อง เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เห็นว่า แผนพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังกล่าวแล้วได้เน้นเรื่องการปรับปรุงและเรื่องการพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับระบบอัยการนั้นก็มิใช่เป้าหมายที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้

ใบสู่ระบบมาตรฐานอัยการสากล มีบทบาทรับผิดชอบในการสอบสวนฟ้องร้องเยี่ยงสากลอารย
ประเทศ นอกจากนี้ในแผนมหาดไทยแม่บทฉบับที่ 3 พ.ศ. 2525 - 2529 ข้อ 6.3 แนวทาง
ด้านการดำเนินคดี (3) ก็ได้ระบุให้ปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้มีการควบคุมการ
สอบสวน นอกจากการควบคุมโดยสายงานของผู้บังคับบัญชาสายตรงของผู้สอบสวน ทั้งนี้โดยให้
พนักงานอัยการมีอำนาจรับผิดชอบควบคุมการสอบสวนตั้งแต่เริ่มคดี และจะมอบหมายหน้าที่การ
สอบสวนให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้ และกำหนดระยะเวลาการควบคุมและการฝากขังของ
พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการให้แน่ชัด

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ประมวลระเบียบปฏิบัติฯ ข้อ 10 01 70 - 10 01 75

เรื่อง การตรวจค้นภายในเขตควบคุมศุลกากรและบริเวณพิเศษในการควบคุม

การตรวจค้นภายในเขตควบคุมศุลกากรและบริเวณพิเศษในเขตควบคุม กรมศุลกากร ได้วางระเบียบปฏิบัติไว้ในประมวลฯ ข้อ 10 01 70 - 75 (คำสั่งเฉพาะกรมที่ 5/2499 ลงวันที่ 23 ตุลาคม 2499) ดังต่อไปนี้

ประมวลฯ ข้อ 10 01 70 หลักการตรวจค้น ให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นหลักทั่วไปว่า การใช้อำนาจตรวจค้นโรงเรือนหรือสิ่งหามิตรทรัพย์ ยานพาหนะหรือตัวบุคคลภายในเขตควบคุมศุลกากร ให้กระทำต่อเมื่อมีเหตุอันสมควรและจำเป็นเท่านั้น

ประมวลฯ ข้อ 10 01 71 การตรวจค้นโรงเรือนหรือสิ่งหามิตรทรัพย์อย่างอื่น

(1) วิธีปฏิบัติในการตรวจค้นในเวลากลางคืน

(1.1) หัวหน้าผู้ควบคุมการตรวจค้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรจากพนักงานศุลกากร ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษจากอธิบดี ตั้งแต่ตำแหน่งนายด่านหรือผู้รักษาการแทนขึ้นไป

คำสั่งให้ไปทำการตรวจค้นนั้น ให้ระบุชื่อหัวหน้าผู้ควบคุมการตรวจค้นสถานที่ วันที่ และเหตุอันสมควรที่จะตรวจค้น ฯลฯ ไว้ด้วย

(1.2) ก่อนทำการตรวจค้น ให้หัวหน้าผู้ควบคุมแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ครอบครองโรงเรือน หรือสิ่งหามิตรทรัพย์ที่จะขอทำการตรวจค้น และแจ้งว่าตนมีเหตุอันสมควร เช่น ได้รับการแจ้งความน่าจับเป็นต้น และให้ผู้ร่วมทำการตรวจค้นทุกคนแสดงความบริสุทธิ์ต่อผู้ครอบครองโรงเรือน หรือสิ่งหามิตรทรัพย์ด้วย

(1.3) เมื่อทำการตรวจค้นแล้ว ให้หัวหน้าผู้ควบคุมทันทีกแสดงผลของการตรวจค้นโดยให้ผู้ครอบครองโรงเรือนหรือสิ่งหาปริมาณที่ประสงค์จะรับรองผลของการตรวจค้นในบันทึก และให้ผู้ทำการตรวจค้นทุกคนลงชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ในกรณีที่ผู้ครอบครองไม่ยินยอมลงชื่อรับรองในบันทึก ก็ให้หัวหน้าผู้ควบคุมตรวจค้นทันทีกแสดงผลเหตุให้ผู้ครอบครองไม่ยินยอมลงชื่อแล้วให้ผู้ทำการตรวจค้นทุกคนลงชื่อไว้ แต่ถ้ามีบุคคลภายนอกซึ่งเห็นเหตุการณ์ในการตรวจค้นนั้นอยู่ด้วย ก็ขอให้บุคคลภายนอกเหล่านั้นลงชื่อเป็นพยานไว้

(1.4) เมื่อได้ทำการตรวจค้นแล้ว ให้หัวหน้าผู้ควบคุมการตรวจค้นกลับไปรายงานต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งให้ไปทำการตรวจค้นโดยด่วน ในกรณีที่ได้ของกลางและตัวผู้ต้องสงสัยให้รีบจัดส่งไปยังที่ทำการศุลกากร เพื่อดำเนินการต่อไป

(2) วิธีปฏิบัติในการตรวจค้นในเวลากลางคืน

(2.1) หัวหน้าผู้ควบคุมการตรวจค้น จะต้องเป็นพนักงานศุลกากรผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษจากอธิบดี สำหรับการตรวจค้นของท่าน ให้เฉพาะนายด่านหรือผู้รักษาการแทนนายด่านซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษจากอธิบดีเท่านั้น ที่จะ เป็นหัวหน้าผู้ควบคุมการตรวจค้นได้

(2.2) ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการตรวจค้นในเวลากลางวันโดยอนุโลม แต่เหตุผลและวิธีการตรวจค้นให้ชัดเจนเป็นพิเศษเฉพาะกรณีจำเป็นจริง ๆ โดยใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ หากจะขอความร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจไปร่วมการตรวจค้นด้วย ก็จะเป็นการสมควร

ประมวลฯ ข้อ 10 01 72 การตรวจค้นยานพาหนะให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบ และประมวลข้อบังคับที่มีอยู่แล้ว

ประมวลฯ ข้อ 10 01 73 การตรวจค้นตัวบุคคล

(1) ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติด้วยความสุภาพ

(2) สถานที่ที่ทำการตรวจค้น ควรเป็นที่ทำการศุลกากร หรือที่ว่าการอำเภอ หรือสถานีตำรวจ แต่ถ้าสถานที่ดังกล่าวอยู่ห่างไกล ก็ให้ตรวจค้นในที่อันสมควรและควรมีพยานรู้เห็น ซึ่งอาจเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือบุคคลภายนอก

ประมวลฯ ข้อ 10 01 74 การปฏิบัติเมื่อมีการจับกุม

(1) การตรวจค้นถ้าปรากฏว่า มีสิ่งของต้องห้ามสิ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นสิ่งลักลอบหนีศุลกากรไว้ในครอบครองให้ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการได้วางไว้ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2497

(2) เมื่อมีการจับกุมให้หาผู้ต้องหาพร้อมของกลางไปยังที่ทำการศุลกากร เพื่อดำเนินการต่อไป เว้นแต่จะส่งไปยังที่ทำการศุลกากรไม่ทันในวันนั้น ก็ให้หาผู้ต้องหาและของกลาง ส่งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจควบคุมตัวไว้ก่อน

ประมวลฯ ข้อ 10 01 75 สมุดควบคุมและการตรวจสอบ

(1) เมื่อกรมศุลกากรได้ประกาศให้ผู้ทำการค้า จัดให้มีสมุดควบคุมตามแบบที่กำหนดไว้แล้ว ในท้องที่ใดให้ด้านประกาศให้ผู้มีหน้าที่ทำสมุดควบคุมมาให้ด้านประทับตรารับรองก่อน ทั้งนี้เพื่อความระมัดระวังของพ่อค้าเอง

(2) เมื่อผู้ทำการค้าทำสมุดควบคุมมาให้ด้านตรวจตามข้อ (1) และเมื่อตรวจเห็นถูกต้องตามแบบที่กรมศุลกากรประกาศแล้ว ก็ให้ประทับตราของด้านที่หน้าแรกของรายการและลงทะเบียนไว้พร้อมทั้งระบุจำนวนหน้าของสมุดไว้ในทะเบียนและให้ลงเลขทะเบียนไว้ในสมุดควบคุมด้วย

(3) เมื่อพ้นกำหนด 60 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ในครั้งแรกให้ด้านตรวจสอบสินค้ากับบัญชีตามสมุดควบคุมทุกร้าน และครั้งต่อไปให้ด้านตรวจอยู่เสมอตามที่เห็นสมควร

- (4) ให้ด้านตรวจสอบจำนวนสินค้าในร้าน (Check Stock) อย่างน้อยปี
ละหนึ่งครั้ง
- (5) การตรวจทุก ๆ ครั้ง ให้บันทึกผลของการตรวจสอบของด้านไว้ในสมุด
ควบคุมด้วย
- (6) พนักงานสุสการผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบสมุดควบคุมนี้ จะต้องเป็นผู้ได้รับคำสั่ง
เป็นลายลักษณ์อักษรจากพนักงานสุสการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษจากอธิบดี ตั้งแต่ชั้นนายด่าน
หรือผู้รักษาการแทนขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

บันทึก

เรื่อง อำนาจและหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดของพนักงานสุลการ

ตามหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ 1227/2503 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2503 ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงการคลังว่า นายด่านสุลการมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดต่อบทกฎหมายสุลการนอกเขตของด่านสุลการได้อย่างไรหรือไม่ ยกตัวอย่างว่า นายด่านสุลการเกาะยาว จังหวัดสตูล สืบทราบว่ามี การลักลอบนำน้ำตาลทรายหนีสุลการเข้าไปในราชอาณาจักรและซุกซ่อนไว้ในร้านค้าในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แห่งหนึ่ง และในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แห่งหนึ่ง อันเป็นสถานที่อยู่นอกเขตด่านสุลการเกาะยาวและนอกเขตจังหวัดสตูล นายด่านสุลการเกาะยาว จะมีอำนาจไปทำการจับกุมร้านค้าดังกล่าวได้หรือไม่ เพราะตามกฎหมายสุลการและทางปฏิบัติไม่ได้ระบุเขตอำนาจในการจับกุมของด่านสุลการไว้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ 1) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นว่า ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในที่นี้คือ นายด่านสุลการมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดต่อบทกฎหมายสุลการนอกเขตของด่านสุลการที่ตนประจำอยู่ได้อย่างไรหรือไม่ มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติสุลการ พุทธศักราช 2469 ได้กำหนดอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยสุลการไว้ว่า "ถ้าพบผู้ใดกำลังกระทำความผิด ฤาใช้ ฤาช่วย ฤายุยงให้ผู้อื่นกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจับกุมผู้นั้นได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ แล้วนำส่งยังสถานตำรวจพร้อมด้วยของกลางที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ฤาพยายามจะกระทำความผิดเพื่อจัดการตามกฎหมาย และถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ฤามีสิ่งของไปกับตัว อันเป็นของที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาแล้ว ฤาอาจได้กระทำความผิดขึ้นก็ดี พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจับผู้นั้นส่งไปจัดการโดยตนเอง. ตีด้วยกัน..." และมาตรา 2 แห่งพระราช

บัญญัตินี้ให้คํานียามคําว่า "พนักงานเจ้าหน้าที่" ให้หมายความและกินความรวมไปถึงพนักงานใด ๆ ซึ่งได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่เฉพาะการ ฎาพนักงานใดซึ่งกะทําหน้าที่โดยเฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนี้ ปัญหาที่ว่านายด่านศุลกากรจะมีอำนาจจับกุมผู้กระทําผิดได้เพียงใดจึงขึ้นอยู่กับการปฏิบัติการจับกุมนั้นเองว่า ได้กระทําไปในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือไม่ ถ้าได้กระทําไปในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว การกระทํานั้นก็ได้ชื่อว่าได้กระทําไปโดยมีอำนาจที่จะกระทําได้ คําว่า "พนักงานเจ้าหน้าที่" ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรดังกล่าวข้างต้น ได้ให้ความหมายโดยแจ้งชัดแล้วว่า หมายถึงพนักงานใด ๆ ซึ่งได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่เฉพาะการ หรือพนักงานใดซึ่งได้กระทําหน้าที่เฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ นายด่านศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล ได้ชื่อว่า เป็นพนักงานซึ่งกระทําหน้าที่โดยเฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ คือกิจการที่เกี่ยวกับราชการศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล การปฏิบัติการจับกุมผู้กระทําผิดในเขตจังหวัดสงขลา และจังหวัดตรัง ที่กระทรวงการคลังว่ามาไม่ใช่เป็นกิจการที่อยู่บนหน้าที่ของราชการศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล ฉะนั้นนายด่านศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล จึงมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการจับกุมที่ว่ามานั้น ดังเหตุนี้ นายด่านศุลกากรเกาะยาวจังหวัดสตูล จึงไม่มีอำนาจทําการจับกุมตามที่ว่านั้นได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หยุด แสงอุทัย
(นายหยุด แสงอุทัย)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน 2503

ภาคผนวก ข

บันทึก

เรื่อง เปิดห้องจดหมายใด ๆ ที่ผ่านศุลกากร

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยหนังสือที่ 650/2501 ลงวันที่ 29 มกราคม 2501 ความว่า กระทรวงการคลังได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 มาตรา 37 ซึ่งบัญญัติว่า "พนักงานเจ้าหน้าที่อาจตรวจห่อพัสดุไปรษณีย์ที่เข้ามาฤาออกไปจากพระราชอาณาจักรได้ และถ้ามีความสงสัยอาจกักห่อจดหมายใด ๆ ไว้ ณ ศุลกสถานใดจนกว่าผู้ส่งจากผู้มีชื่อที่จะรับจะได้ กระทำให้เป็นที่น่าพอใจว่าไม่มีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีอากรที่ต้องจำกัด ฤาต้องห้ามในห่อนั้น การที่ศุลกากรจะตรวจห่อไปรษณีย์ฯ จะกระทำ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ฤาที่ศุลกสถานใดก็ได้" นั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะเปิดห้องจดหมายที่กักไว้ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องนี้แล้วพร้อมด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร และธนาคารแห่งประเทศไทย) ผู้แทนกรมตำรวจและผู้แทนกรมไปรษณีย์โทรเลข มีความเห็นว่า ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ให้อำนาจหน้าที่ศุลกากรเฉพาะที่จะกักห่อจดหมายไว้ได้เท่านั้น และจะกักได้ต่อเมื่อมีความสงสัยว่ามีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัดหรือต้องห้ามอยู่ในห้องจดหมายนั้นด้วย เมื่อกักไว้แล้วเจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่มีอำนาจที่จะเปิดห้องจดหมายนั้นได้ เพราะในมาตรา 37 นี้เองได้บัญญัติไว้ว่าเป็นหน้าที่ของผู้ส่งหรือผู้มีชื่อที่จะรับจะต้องแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรให้เป็นที่น่าพอใจหรือหายสงสัยว่าไม่มีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัดหรือต้องห้ามอยู่ในห้องจดหมายนั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรหาไม่มีอำนาจที่จะเปิดห้องจดหมายนั้นเพื่อขจัดข้อสงสัยของตนเองไม่

ปัญหาต่อไปที่ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขอร้องให้คณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาเสียด้วยก็คือว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่มีอำนาจที่จะปิดห่อจดหมายได้ และทั้งผู้แทน กรมไปรษณีย์โทรเลขก็ได้แถลงว่า ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เจ้าพนักงาน กรมไปรษณีย์โทรเลขก็ไม่มีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายในกรณีเช่นนี้ได้แล้ว ใครจะเป็นผู้มียานาจ เปิดห่อจดหมายชนิดนี้ได้ คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ในกรณีที่มีความสงสัยว่าจะมีของที่มี ชาติเสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัด หรือต้องห้ามอันเป็นผิดกฎหมายอยู่ในห่อจดหมายเช่นนี้ พนักงาน สอบสวนย่อมมีอำนาจที่จะเปิดห่อจดหมายนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อ แสวงหาข้อเท็จจริงและเพื่อพบสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำ ผิดกฎหมายได้ ทั้งนี้ ภายในอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้น ๆ เป็นกรณี ๆ ไป

หยุด แสงอุทัย

(นายหยุด แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม 2501

ภาคผนวก ข

ระเบียบปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสุกลางกร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497

(ในประมวลระเบียบปฏิบัติ ฯ ข้อ 17 01 02) *

ตามที่ได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติสุกลางกร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 คณะรัฐมนตรี เห็นเป็นการสมควรที่จะวางระเบียบปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติสุกลางกร ดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกรณีที่น่าปรากฏว่า ผู้ใดมี

- (1) สิ่งซึ่งต้องห้าม
- (2) สิ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นสิ่งต้องกักตุนหรือ
- (3) สิ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นสิ่งลักลอบหนีสุกลางกรไว้ในครอบครองให้

เป็นหน้าที่ของอธิบดี พนักงานสุกลางกรผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษจากอธิบดีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่จะบันทึกข้อเท็จจริงตามที่ได้พบเห็น

ข้อ 2 การบันทึกข้อเท็จจริงดังกล่าวในข้อ 1 ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (1) เท่าที่เกี่ยวกับสิ่งของให้เป็นหน้าที่ของพนักงานผู้จับกุมหรือยึดสิ่งของที่จะพยายามรักษาสภาพของสิ่งของให้อยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในขณะจับกุมหรือยึด
- (2) เท่าที่เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ครอบครองสิ่งของ ถ้ามีหลายคนให้พยายามควบคุมไว้ในลักษณะที่บุคคลผู้ครอบครองสิ่งของไม่อาจปรึกษาหารือกันได้ แล้วรีบรายงานให้พนักงานดังกล่าวในข้อ 1 เพื่อดำเนินการบันทึกข้อเท็จจริง ต่อไป

ข้อ 3 ในการบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งของนั้นให้บันทึกรายการดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) ชนิด และจำนวนของสิ่งของนั้น จะบันทึกแต่เพียงปริมาณก็ได้
  - (2) สิ่งของนั้นอยู่ในสภาพอย่างใด เช่น เปิดใช้แล้ว หรือยังอยู่ในหีบห่อ
- ได้มีการขมมากองไว้ใกล้ชายแดน หรือเก็บไว้ในสถานที่แห่งใด สถานที่เก็บของเป็นอย่างใด ถ้าได้มีการบรรทุก ได้มีการบรรทุกมาโดยเปิดเผย หรือบรรทุกโดยซ่อนเร้น หรือในลักษณะ

ลวงให้เข้าใจผิด เช่น ข้างบนแสดงว่าเป็นรถบรรทุกทราย และข้างล่างกลับซ่อนสิ่งของไว้เพื่อลวงให้เข้าใจผิด ถ้าเป็นกรณีสิ่งของนั้นห้ามนำเข้ามานราชอาณาจักรและเป็นของเสียง่ายไว้บันทึกถึงความสดหรือลักษณะสิ่งของนั้นด้วย เพื่อให้ทราบว่าสิ่งของนั้นแสดงว่าเข้ามาในราชอาณาจักรมานานเพียงใด

(3) ในกรณีที่สิ่งของนั้นได้นำเข้ามาโดยวิธีเส้นทางคมนาคมปกติ เช่น ไร้ทางอ้อมหรือแอบแฝงมาทางภูเขาหรือป่า ไว้บันทึกถึงเส้นทางคมนาคมดังกล่าวไว้ด้วย และให้แสดงด้วยว่า เส้นทางคมนาคมปกติควรจะเป็นอย่างไร

(4) เมื่อบันทึกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเสร็จแล้ว ควรสอบถามบุคคลทุกคน ผู้ควบคุมสิ่งของหรือพาสิ่งของเดินทางมาโดยแยกทางมิให้คนหนึ่งสามารถฟังคำให้การของอีกคนหนึ่งได้ การสอบถามให้รวมถึงเรื่องต่อไปนี้

ก. ของนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด มีหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์อย่างไรบ้าง

ข. ของนั้นมาจากที่ใด จะนำไปยังจุดหมายปลายทางใด

ค. ความมุ่งหมายในการเก็บหรือบรรทุกสิ่งของมีอย่างใด เช่น เก็บไว้ขายเอง รักฝากไว้ หรือจะส่งไปขายยังตำบลอื่น ในการนี้จะต้องพิจารณาคำตอบว่า สมด้วยเหตุผลหรือไม่ แล้วบันทึกไว้และจะต้องสอบถามเพื่อพยายามให้ได้ข้อเท็จจริง เช่น ถ้าอ้างว่าขายเอง ปริมาณของสิ่งของเหมาะสมกับร้านค้าหรือไม่ความต้องการของประชาชนที่จะซื้อสิ่งของในตำบลหรือจังหวัดที่ร้านค้านั้นตั้งอยู่มีเพียงใด ในกรณีที่อ้างว่ารับฝากไว้จะต้องสอบถามว่ารับฝากจากใคร เพราะเหตุใดในกรณีที่อ้างว่าจะส่งของไปขายยังตำบลอื่น ผู้รับของเป็นใคร ตั้งร้านค้าอยู่ตำบลใด

ง. ให้สอบถามถึงหลักฐานทางศุลกากรและทางบัญชี เช่น ได้มีใบขนสินค้า หลักฐาน แสดงการเสียภาษีศุลกากรติดมาหรือไม่ และได้ลงบัญชีของตามกฎหมายถูกต้องหรือไม่

ข้อ 4 ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานผู้บันทึกที่จะรีบไปตรวจสอบว่า ข้อเท็จจริงเป็นดังบันทึกตามข้อ 3 หรือไม่ ในกรณีที่ยังไม่อาจปฏิบัติภารกิจได้โดยตนเอง ให้รีบติดต่อขอความร่วมมือจากพนักงานผู้เกี่ยวข้องโดยพลัน

สรุปความว่า จะต้องพยายามสอบถามปากคำโดยเร็วที่สุด เพื่อให้ผู้ควบคุมสิ่งของ
 ไม่มีโอกาสใคร่ครวญหาทางแก้ตัว : และต้องบันทึกพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับสิ่งของโดยละเอียดที่สุด
 และพยายามจับเท็จโดยสืบสอบสวนว่าข้อเท็จจริงเป็นดังที่ผู้ควบคุมสิ่งของให้การไว้หรือไม่
 ๑ ให้ไว้ ณ วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2497

(ลงนาม) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
 นายกรัฐมนตรี

(หมายเหตุ ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 71 ตอน 43 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ.
 2497, หน้า 909.)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 18 (พ.ศ.2497)

ออกตามความในพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 12) พุทธศักราช 2497 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

สำหรับความผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 11) พุทธศักราช 2490 มาตรา 31 มาตรา 36 และมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 และมาตรา 5 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พุทธศักราช 2480 เกี่ยวกับอากรเล็กน้อย ๆ เฉพาะรายที่มีอัตราโทษปรับอย่างสูงไม่เกินกว่าหนึ่งหมื่นบาท ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับและงดการฟ้องร้อง

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2497

ร. ปิรภัณฑ์ยุทธกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ภาคผนวก ญ

คำสั่งทั่วไปกรมศุลกากรที่ 23/2535

เกณฑ์การพิจารณาเปรียบเทียบระดับคดีตามพระราชบัญญัติศุลกากร

ประมวลฯ ข้อ 17 03 01 กระบวนการพิจารณาคดี

(1) ในการพิจารณาคดีศุลกากร ให้ผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก ผู้กระทำความผิด นำพยานเอกสาร พยานบุคคล พยานวัตถุ ตลอดจนหลักฐานต่าง ๆ มาอ้างอิงได้ในเบื้องต้น โดยยื่นคำชี้แจง ข้อเท็จจริง หรือให้ถ้อยคำตามควรแก่กรณี เว้นแต่ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้พิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้โดยมิชักช้า

ข้อ 1 คดีที่มีเอกสารหลักฐานข้อเท็จจริงแห่งคดีชัดเจน จึงสามารถวินิจฉัยชี้ขาดโดยไม่ต้องมีคำชี้แจงหรือสอบข้อเท็จจริงจากผู้เกี่ยวข้อง

ข้อ 2 ผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก ผู้กระทำความผิด ไม่ยอมยื่นคำชี้แจง ข้อเท็จจริง หรือไม่ยอมให้ถ้อยคำภายในเวลาที่กำหนด

ข้อ 3 อากรขาดไม่เกิน 5,000 บาท หรือการกระทำนั้นอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อค่าอากรไม่เกิน 5,000 บาท

(2) การพิจารณาคดีชี้แจง
คำชี้แจงจัดเป็น 2 ประเภทคือ

ข้อ 1 คำชี้แจงพอลา ใช้หลักการพิจารณาดังนี้

(1) มีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดได้สำแดงรายการใบรับโดยอาศัยหลักฐานทั้งหมดที่มีอยู่ ทั้งได้ใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างดี เพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

แล้ว เช่น ๖ ได้อาศัยรายการในบัญชีสำหรับของอย่างเดียวกัน ซึ่งได้รับการตรวจสอบไป
แล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ กระทบการโดยมีเจตนาทุจริต

(2) มีหลักฐานชี้ชัดว่า ๖ ได้สวมแดงหรือยื่นเอกสารโดยได้ตรวจสอบ
โดยละเอียดแล้ว เห็นว่าถูกต้องและ เมื่อมีกรณีเป็นที่สงสัยก็ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้
แก่ทางราชการ

ข้อ 2 คำชี้แจงไม่พอใจ คือ คำชี้แจงที่มีลักษณะไม่ตรงตามที่ระบุไว้ใน
ข้อ 1

ประมวลฯ ข้อ 17 03 02 เกณฑ์เปรียบเทียบประจำบุคคล

(1) ๖ ให้ผ่อนผันการปรับในความคิดฐานสวมแดงเท็จ กรณีต่อไปนี้

ข้อ 1 เมื่อมีคำชี้แจงพอใจ หรือเมื่อผลการพิจารณาฟังเป็นที่
ยุติได้ว่าการกระทำผิดนั้นผู้กระทำความผิดไม่มีเจตนาทุจริตหรือการกระทำนั้นไม่ทำให้รัฐต้องเสียหาย

ข้อ 2 กรณีสวมแดงเท็จเป็นเหตุให้อากรเกินจากที่ต้องชำระ

ข้อ 3 กรณีสวมแดงเท็จเป็นเหตุให้อากรขาดไม่เกิน 5,000 บาท

ข้อ 4 กรณีที่ขอวางเงินประกันอากรในวันอัตราสูงก่อนที่เจ้า

หน้าที่จะตรวจพบความผิด

ข้อ 5 กรณีผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก ตรวจพบความผิดเอง แล้ว
ร้องขอแก้ไขให้ถูกต้องโดยแสดงแจ้งชัดเป็นลายลักษณ์อักษรต่อเจ้าหน้าที่ ก่อนที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบ
ความผิดนั้น ทั้งนี้โดยไม่มีเหตุทุจริตด้วยประการใด ๆ

ข้อ 6 กรณีกองศุลกากรทำการทักท้วง

ข้อ 7 กรณีสวมแดงชนิด หรือปริมาณของใช้ในบ้านเรือนและของ
ใช้ส่วนตัวคลาดเคลื่อนจากของที่นำเข้ามาจริงเพียงเล็กน้อย และเห็นได้ว่ามิได้นำเข้ามาเพื่อ
ประโยชน์ในทางการค้า

ข้อ 8 กรณีสวมแดงเท็จแต่อากรไม่ขาด (เช่น สวมแดงประเภท
พิกัดผิดแต่อัตราอากรถูกต้อง) หรือกรณีที่อากรไม่ขาด แต่ภาษีมูลค่าเพิ่มขาด ให้พิจารณาตาม
คำสั่งกรมสรรพากร

(2) ให้ทำทัณฑ์บนหรือทำหนังสือตักเตือนให้ปฏิบัติพิธีการให้ถูกต้องในโอกาสต่อไปในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถานทูต องค์การสาธารณกุศล ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่ได้รับเอกสิทธิ์ใด ๆ ตามข้อผูกพันกับประเทศไทย หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญากับนานาประเทศ

การทำทัณฑ์บนหรือการทำหนังสือตักเตือนดังกล่าว เมื่อได้ดำเนินการแล้ว ให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติพิธีการศุลกากรให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป

(3) ในความผิดฐานสำแดงเท็จ กรณีไม่มีค่าชี้แจง หรือมีค่าชี้แจงไม่พอใจ แต่ข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ปรากฏในคดี เห็นได้ว่ามูลเหตุแห่งการกระทำผิดเกิดจากผู้กระทำความผิดไม่ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ ให้ปรับร้อยละ 10 ของอากรที่ขาดแต่ไม่เกิน 50,000 บาท พร้อมเบี้ยปรับภาษีมูลค่าเพิ่มตามส่วน และให้ชำระภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วน

(4) กรณีเกี่ยวกับวัตถุดิบที่นำเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า และภายหลังได้ผลิตส่งออก โดยอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะงดเว้นการเก็บอากรให้ได้ทั้งหมด หากปรากฏว่ามีการสำแดงเท็จในใบขนคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือสำแดงเท็จในใบขนสินค้าขาออก หรือในเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้ปรับ 1,000 บาท

(5) ในความผิดฐานสำแดงเท็จเกี่ยวกับการปลอมหรือแก้ไขเพิ่มเติมตัดทอนข้อความแห่งเอกสารใด โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ปรับดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การแก้ไขเพิ่มเติมตัดทอนข้อความแห่งเอกสารใด อันไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อค่าภาษีอากร ให้ปรับ 1,000 บาท

ข้อ 2 การปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือชื่อย่อ หรือเครื่องหมายอย่างอื่นของพนักงานเจ้าหน้าที่ และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อค่าภาษีอากร ให้ปรับร้อยละ 10 ของราคาของ แต่ไม่น้อยกว่า 10,000 บาท และไม่เกิน 50,000 บาท

(6) ความผิดเป็นสำแดงเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงอากร ให้ปรับ 2 เท่าของอากรที่ขาด และให้ชำระภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วน พร้อมเบี้ยปรับหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาด

การแก้ไขเพิ่มเติมตัดทอนข้อความแห่งเอกสารใด การปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือชื่อย่อ หรือเครื่องหมายอย่างอื่นของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเหตุให้ค่าภาษีอากรขาด ให้

ปรับ 4 เท่าของอากรที่ขาด และให้ชำระภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วน พร้อมเบี้ยปรับหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาด ทั้งนี้ค่าปรับต้องไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท

(7) ความผิดฐานสำแดงเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงอากร ในกรณีที่มีการนำของชุกช่อนมาเก็บของที่สำแดง อันเป็นการกระทำเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจพบของในส่วนที่ชุกช่อนไว้ให้นั้นให้ปรับ 2 เท่าของอากรที่ขาดกับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาด และให้ยกของที่ชุกช่อนให้เป็นของแผ่นดิน

(8) การกระทำใด ๆ อันเกี่ยวกับสินค้าที่ส่งออกหรือประสงค์จะส่งออกตาม มาตรา 19 หรือ 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พุทธศักราช 2482 หากเป็นความผิดตามมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

ข้อ 1 ถ้าพฤติการณ์ของการกระทำความคิดเห็นได้ว่าเป็น เพราะความผิดพลาด หรือความบกพร่องของผู้ส่งของออกมากกว่าจะมีเจตนาฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น เกิดจากความสับสนด้านเอกสาร ให้ปรับไม่เกิน 50,000 บาท และให้ยกของในส่วนที่ผิดให้เป็นของแผ่นดิน

ข้อ 2 ถ้าพฤติการณ์ของผู้กระทำความคิดเห็นได้ว่าเป็นเรื่อง ที่เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ปรับหนึ่งเท่าของจำนวนค่าภาษีอากรที่ขอคืน หรืออาจจะได้รับคืน หรือปรับ 50,000 บาท แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า และให้ยกของในส่วนที่ผิดให้เป็นของแผ่นดิน

ข้อ 3 ถ้าพฤติการณ์ของผู้กระทำความคิดเห็นได้ว่าเป็นเรื่อง ที่มีเจตนาที่จะกระทำความคิดโดยชัดแจ้ง ให้ปรับ 2 เท่าของจำนวนค่าภาษีอากรที่ขอคืน หรืออาจจะได้รับคืนหรือปรับ 50,000 บาท แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า และให้ยกของในส่วนที่ผิดให้เป็นของแผ่นดิน

(9) ความผิดฐานพยายามลักลอบหลบหนีศุลกากร พยายามนำของต้องห้าม ของต้องกักตัก เข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบในห้องตรวจผู้โดยสารที่ท่าอากาศยาน หรือตรวจพบที่ด่านพรมแดนหรือด่านศุลกากรแล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องหาของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

(10) ความผิดฐานนำหรือพาหรือพยายามนำหรือพาเงินตราออกไปนอกราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต ให้ผู้ต้องหาหายเงินของกลางให้เป็นของแผ่นดิน และคืนเงินให้แก่ผู้ต้องหาตามจำนวนที่จะนำตัวออกไปได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงาน เว้นแต่กรณีที่ต้องหาได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานก่อนถูกจับกุม ให้นำเงินออกไปจำนวนเท่าใด ก็ให้คืนเงินจำนวนที่ได้รับอนุญาตและที่มีสิทธิจะนำติดตัวออกไปโดยไม่ต้องขออนุญาต

(11) ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

ข้อ 1 ให้ปรับ 2 เท่าของราคาของรวมค่าอากรกับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

ข้อ 2 ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้กระทำการโดยอุกฉกรรจ์ เช่น ใช้กำลังต่อสู้ขัดขวางหรือทำร้ายร่างกายพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับกุม ไม่หยุดยานพาหนะที่บรรทุกของลักลอบหนีศุลกากรให้ตรวค้นโดยมีเจตนาฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าหน้าที่โย่งของกลางที่เจ้าหน้าที่จับกุมหรือยึดไว้ หรือทำลายเครื่องหมายดวงตราคุณภาพหรือเครื่องหมายใด ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ทำหรือหมายไว้ที่ของกลางนั้น ให้ปรับ 4 เท่าของราคาของรวมค่าอากรและให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน พร้อมทั้งให้แจ้งความดำเนินคดีกับบุคคลที่ต่อสู้ขัดขวางการจับกุมตามควรแก่กรณี

ข้อ 3 ในกรณีที่ไม่มีของกลาง เช่น ผู้ต้องหาได้จำหน่ายของกลางไปแล้ว หรือทำลายของกลางเสียหายนอกจากปรับตามข้อ 1 แล้ว ให้ผู้ต้องหาชดเชยเงินตามมูลค่าของกลางในราคารวมค่าภาษีอากรทุกประเภท

ข้อ 4 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบและจับกุมผู้ต้องหาขณะอยู่ในระหว่างช่องเขียว (Green Channel) ให้ปรับ 1 เท่าของราคาของรวมค่าอากร กับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

ข้อ 5 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบและจับกุมผู้ต้องหาภายหลังจากผ่านพ้นช่องเขียว (Green Channel) และของที่นำผ่านออกไปนั้น มิได้นำเข้ามาในลักษณะชุกช่อนเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ ตรวจพบ ให้ปรับ 2 เท่าของราคาของรวมค่าอากร กับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่นำเข้ามาในลักษณะชุกช่อนให้ปรับ 4 เท่าของราคาของรวมค่าอากรและให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

ข้อ 6 ในกรณีที่ของกลางเป็นของที่ไม่ต้องชำระอากรศุลกากร ไม่ว่าจะตรวจพบในระหว่างอยู่ในช่องเขียว หรือผ่านพ้นช่องเขียวออกไปแล้วก็ตาม ให้ผู้กระทำ ความผิดยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

(12) ความผิดฐานเกี่ยวข้องกับช่วยประการใด ๆ ในการลักลอบหนี ศุลกากร เข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร

ข้อ 1 นายเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ให้ปรับร้อยละ 10 ของ ราคาของ แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 100,000 บาท และไม่เกิน 200,000 บาท

ข้อ 2 ผู้ควบคุมยานพาหนะประเภทรถยนต์ หรือรถบรรทุก ให้ปรับร้อยละ 10 ของราคาของ แต่ไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท และไม่เกิน 100,000 บาท กรณียานพาหนะตามข้อ 1 และข้อ 2 นั้น ได้มีการจัดทาสีปิดบังที่พราง หรือที่ซุกซ่อนของกลาง ไว้ด้วยไม่ว่าจะจัดทำไว้ในลักษณะใดก็ตาม ให้ปรับร้อยละ 20 ของราคาของ แต่ไม่ต่ำกว่า 100,000 บาท

ข้อ 3 ลูกเรือหรือผู้ช่วยเหลือผู้ควบคุมยานพาหนะ ให้ปรับคน ละ 20,000 บาท

(13) ความผิดตามมาตรา 27 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ให้ผู้ต้องหายกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน หากไม่มีของกลาง ให้ชดเชย เงินตามมูลค่าของกลางในราคารวมค่าภาษีอากรทุกประเภท

ในกรณียานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด ได้มีการจัดทาสีปิดบังที่พราง หรือที่ ซุกซ่อนของกลางไว้ด้วย ไม่ว่าจะทาสีไว้ในลักษณะใด ๆ ก็ตาม ให้ปรับผู้ควบคุมยานพาหนะ ร้อยละ 10 ของราคาของ แต่ไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท และไม่เกิน 50,000 บาท

(14) ความผิดเกี่ยวกับของต้องห้ามต้องกักตุนในการนำเข้ามาน ในหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

ข้อ 1 ของใด ๆ ซึ่งเป็นของต้องห้ามนำเข้าหรือส่งออก ให้ ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่เห็นได้ว่า ของนั้นเป็นของที่มี คุณค่าทางศิลปวัตถุโบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ให้ลงโทษปรับด้วย ตามความ เหมาะสมแก่กรณี

ข้อ 2 ของใด ๆ ซึ่งเป็นของต้องกักตุนการนำเข้า หากหน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตได้ออกใบอนุญาตให้ภายหลังวันนำเข้า หรือได้แจ้งให้กรมศุลกากรทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ผ่อนผันให้นำเข้ามาได้ หรืออนุญาตให้นำเข้ามาได้และให้ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ปรับ ร้อยละ 10 ของราคาของ แต่ไม่เกิน 10,000 บาท โดยไม่คำนึงถึงว่าของนั้น ๆ จะต้องเสียอากรหรือไม่ แต่ในกรณี que เห็นได้ว่าหน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตได้ออกใบอนุญาตให้ล่าช้า เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ผู้นำของเข้าร้องขอ ซึ่งเห็นได้ว่าผู้นำของเข้าพยายามปฏิบัติให้ถูกต้องแล้ว ให้ปรับ ร้อยละ 5 ของราคาของ แต่ไม่เกิน 5,000 บาท ทั้งนี้ ในการปรับแต่ละกรณีต้องไม่ต่ำกว่า 200 บาท

กรณีมีใบอนุญาตหลายฉบับ ให้ปรับเป็นรายใบอนุญาต แต่กรณีที่มีใบอนุญาตฉบับเดียวใช้กับใบขนสินค้าหลายฉบับ ให้ปรับเป็นรายใบขนสินค้า

ในกรณีที่หน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตมิได้ออกใบอนุญาตให้ หรือมิได้แจ้งให้กรมศุลกากรทราบเป็นลายลักษณ์อักษรดังกล่าวในวรรคแรก ให้ผู้นำของเข้ายกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน แต่กรณี que เห็นได้ว่าผู้นำของเข้ามีเจตนาหลีกเลี่ยงข้อกักตุนให้ปรับด้วยตามควรแก่กรณี

ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ให้ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแก่ของต้องกักตุนในการส่งออกด้วยโดยอนุโลม

ข้อ 3 กรณีนำอาหาร ยา เครื่องสำอาง วัตถุมีพิษ บัญเคมี หรือพันธุ์พืช เข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ปฏิบัติตามประกาศอันเกี่ยวกับฉลาก ให้ปรับ 1,000 บาท

หากของที่นำเข้ามีจำนวนมาก ให้ทำหนังสือแจ้งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทราบด้วย

ข้อ 4 กรณีนำอาหารที่อยู่ในข่ายควบคุมการนำเข้า ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 102 (พุทธศักราช 2529) แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 116 (พุทธศักราช 2531) เข้ามาในราชอาณาจักรหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) กรณีผู้นำของเข้านำอาหารเข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่มีหนังสือรับรองความปลอดภัยของสถาบันของทางราชการที่เชื่อถือได้ของประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด ตามข้อ 3 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับดังกล่าวมาแสดงในขณะที่ผ่านพิธีการแต่ผลการวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาปรากฏว่ามีกัมมันตรังสี ไม่เกินกำหนดตามประกาศ ให้ระงับคดีโดยปรับร้อยละ 5 ของราคาของ แต่ไม่เกิน 5,000 บาท

(2) กรณีผู้นำของเข้านำอาหารเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีหนังสือรับรองความปลอดภัย ตามข้อ 3 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับดังกล่าวมาแสดง และผลการวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปรากฏว่ามีกัมมันตรังสี เกินกำหนดตามประกาศ ให้ระงับคดีโดยปรับร้อยละ 10 ของราคาของ แต่ไม่เกิน 10,000 บาท แล้วให้ส่งอาหารนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

(3) กรณีผู้นำของเข้านำอาหารเข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่มีหนังสือรับรองความปลอดภัย ตามข้อ 3 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับดังกล่าวมาแสดง และผลการวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาปรากฏว่ามีกัมมันตรังสี เกินกำหนดตามประกาศ ให้ระงับคดีโดยปรับร้อยละ 20 ของราคาของ แต่ไม่เกิน 20,000 บาท แล้วให้ส่งอาหารนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

ข้อ 5 กรณีผู้นำเคมีเข้ามาในราชอาณาจักรไม่ตรงตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ และพระราชบัญญัติปุ๋ย พุทธศักราช 2518 ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ปุ๋ยเคมีที่นำเข้ามาไม่ตรงตามขนาดบรรจุในใบสำคัญการขึ้นทะเบียนให้ปรับ 1,000 บาท และให้ผู้นำของเข้าจัดการบรรจุตามขนาดในใบสำคัญการขึ้นทะเบียน แล้วให้ผ่านพิธีการไปได้

(2) ปุ๋ยเคมีที่นำเข้ามาที่มีความชื้นสูงเกินกำหนด ให้ปรับ 1,000 บาท และให้ผู้นำเข้าลดความชื้นให้ถูกต้อง โดยนำหลักฐานผลการวิเคราะห์มาแสดงแล้วให้ผ่านพิธีการไปได้

(3) ปุ๋ยเคมีที่นำเข้ามา มีเกณฑ์คลาดเคลื่อนของปริมาณธาตุอาหารรับรองไม่ตรงตามกำหนด โดยผู้นำของเข้ายื่นคำร้องขอสูมตัวอย่างไป

วิเคราะห์ยังกรมวิชาการเกษตรฯ และผลการวิเคราะห์ 2 ใน 3 ครั้ง มีเกณฑ์คลาดเคลื่อนของปริมาณธาตุอาหารรับรองตรงตามกำหนด ให้ผ่านพิธีการศุลกากรไปได้โดยไม่ต้องพิจารณาความผิด

(4) บัญชีเคมีที่นำเข้ามีสูตรหรือเกรดไม่ตรงตามใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ต่อมาผู้นำของเข้าได้ขอลดเกรดและขอขึ้นทะเบียนตามสูตรใหม่ต่อกรมวิชาการเกษตร ให้ปรับสูตรละ 10,000 บาท และให้ผู้นำของเข้าจัดการแก้ไขสูตรคือเกรดที่ภาชนะบรรจุให้ตรงตามที่ขอขึ้นทะเบียน

ข้อ 6 กรณีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์พืชซึ่งเป็นของควบคุมการนำเข้า ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืชพหุศักราช 2518 เข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการค้า และปรากฏว่ามีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดให้หลักเกณฑ์ดังนี้

(1) กรณีผู้นำของเข้าประสงค์จะส่งเมล็ดพันธุ์พืชที่นำเข้ากลับออกไปนอกราชอาณาจักร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งให้กรมศุลกากรทราบว่าพ่อพันธุ์ให้นำเข้ามาในราชอาณาจักรได้โดยมีเงื่อนไขให้ส่งกลับออกไปให้ปรับร้อยละ 10 ของราคาของแต่ไม่เกิน 10,000 บาท

(2) กรณีผู้นำของเข้าไม่ประสงค์จะส่งของกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ปรับร้อยละ 10 ของราคาของแต่ไม่เกิน 10,000 บาท และให้ยกของให้เป็นของแผ่นดิน

(15) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดละเลยหรือฝ่าฝืนระเบียบที่กำหนดไว้เกี่ยวกับพิธีการศุลกากรให้ปรับ 1,000 บาท และหากมีสัญญาประกันที่ได้ให้ไว้ต่อกรมศุลกากรด้วย ให้พิจารณาบังคับสัญญาประกันตามควรแก่กรณี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

มติคณะรัฐมนตรี สว. 30 เมษายน 2534

เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ค่านินคดีแก่ผู้กระทำผิดทุกด้วยทกกฎหมาย

กรณีมีการกระทำผิดกฎหมายหลายฉบับ

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ นร.0203/ว.33 สว. 6 พฤษภาคม 2534

สำนักงานกระทรวงการคลังรับที่ 23676 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2534

(สำเนา)

ที่ นร.0203/ว.33

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

6 พฤษภาคม 2534

เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ค่านินคดีแก่ผู้กระทำผิดทุกด้วยทกกฎหมาย กรณีมีการกระทำผิดกฎหมายหลายฉบับ
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้พิจารณาเห็นว่าได้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ค่านินคดีกับผู้กระทำผิดทุกด้วยทกกฎหมาย กรณีมีการกระทำผิดกฎหมายหลายฉบับ เมื่อพบเห็นหรือได้รับรู้ถึงการกระทำผิดก็ไม่มีการประสานงานปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลับทำหน้าที่ตามกฎหมายที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงการกระทำผิดตามกฎหมายฉบับอื่น อันเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ จึงได้เสนอมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ค่านินคดีแก่ผู้กระทำผิดทุกด้วยทกกฎหมาย กรณีมีการกระทำผิดกฎหมายหลายฉบับ รวม 6 ข้อ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ ฝ่ายสังคมและกฎหมายได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบ
มาตรการที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เสนอ อดยาให้แก้ไขเป็นดังนี้

1. เมื่อมีการจับกุมและหรือดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายให้เจ้าหน้าที่
 หรือหน่วยงานที่ทำการจับกุมและหรือดำเนินคดี ดำเนินการ ดังนี้

1.1 กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานใดก็ตามที่มีชื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุมหรือ
 ดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ และกรณีเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของ
 ผู้จับกุมด้วย ก็ให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ทำการจับกุมรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดี
 ทันที และแจ้งประสานงานไปให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นนั้น
 ทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุมดำเนินคดีเอง หรือได้รับแจ้งจากหน่วย
 งานอื่นที่ทำการจับกุม ซึ่งการกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายที่มีให้หน่วยงานอื่นเป็น
 ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่ด้วย ก็ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ (พนักงานสอบสวน) แจ้ง
 ประสานงานไปให้หน่วยงานดังกล่าวทราบทันที เพื่อให้จัดส่งเจ้าหน้าที่มาประสานและเสนอแนะ
 ข้อกฎหมายในการดำเนินคดีด้วย

2. เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่จับกุมผู้กระทำความผิด
 ตามข้อ 1.1 ก็ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรีบประสานงานและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ทันทีที่ได้รับแจ้ง

3. เมื่อหน่วยงานใดได้รับแจ้งตามข้อ 1.1 หรือ 1.2 หรือกรณีที่หน่วยงานนั้นจัด
 ส่งเจ้าหน้าที่ไปประสานงาน และเสนอแนะข้อกฎหมาย ตลอดจนช่วยเหลือและรวบรวมพยาน
 หลักฐานเท่าที่สามารถทำได้ในการดำเนินคดีโดยเร็ว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนิน
 คดีเข้าใจข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ชัดเจนและสามารถฟ้องร้องผู้กระทำความผิดได้

4. ให้หน่วยงานที่ได้รับแจ้งตามข้อ 1.1 หรือ 1.2 กำหนดให้เจ้าหน้าที่
 คอยติดตามผลการดำเนินคดีอย่างใกล้ชิดเป็นระยะ ๆ โดยกำหนดวิธีการ และช่วงระยะเวลาใน
 การติดตามผลคดีไว้ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติด้วย จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

5. ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายแต่ละฉบับ
 และกรมตำรวจ ซึ่งจะต้องถือปฏิบัติตามข้อ 1.2.3 หรือ 4 พิจารณาทำความเข้าใจตกลงกับหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องและกำหนดเป็นระเบียบหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติโดยชัดแจ้งเพื่อให้การดำเนินการตามข้อ 1.2.3 หรือ 4 ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องเรียบร้อย และรวดเร็ว ต่อไป

6. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามที่กำหนดในมาตรการนี้ เป็นความผิดทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภที่นั้น ๆ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการทางวินัยทุกรายและหากกรณีมีความผิดทางอาญาก็ให้ดำเนินการทางอาญาด้วย

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 อนุมัติตามมติคณะกรรมการก
รอง ๆ ฝ่ายสังคมและกฎหมาย

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐ
วิสาหกิจในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศเอก โสภณ สุวรรณะรุจิ

(โสภณ สุวรรณะรุจิ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. 2828150

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ศาลากลางกรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ญ

ข้อหาหรือที่ 59/2535

การมอบอำนาจการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติศาลการ

พุทธศักราช 2469 มาตรา 102

อธิบดีกรมศาลการ จะมีคำสั่งมอบหมายให้รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการศาลการภูมิภาค และนายด่านศาลการ สั่งงดการฟ้องร้องคดีไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้

กรมศาลการ แจ้งว่า กฎหมายว่าด้วยศาลการบัญญัติให้อำนาจอธิบดีกรมศาลการมีอำนาจสั่งระงับคดีในความผิดเกี่ยวกับการศาลการ ตามพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 มาตรา 102 แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 มาตรา 8 ต่อมาอธิบดีกรมศาลการได้มอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมศาลการ ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการศาลการการภูมิภาคและนายด่านศาลการสั่งระงับคดีได้โดยออกเป็นประมวลระเบียบปฏิบัติศาลการ พ.ศ. 2530 ข้อ 17 02 01-17 02 06 หลังจากนั้น นายด่านศาลการนครศรีธรรมราชได้ใช้อำนาจตามที่ได้รับมอบสั่งระงับคดี ในคดีนายจรูญ ณ ลีจิต ผู้ต้องหา แต่พนักงานอัยการจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความเห็นว่า การระงับคดีของกรมศาลการเป็นอำนาจเฉพาะของอธิบดีกรมศาลการเท่านั้น จะมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำแทนมิได้ กรมศาลการพิจารณาแล้วเห็นว่าการมอบหมายให้สั่งคดีดังกล่าวเป็น การมอบหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 38 (7) ที่กำหนดให้อธิบดีอาจมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศาลการปฏิบัติราชการแทนได้ จึงหาหรือว่าการที่อธิบดีกรมศาลการมอบอำนาจการสั่งคดีดังกล่าวเป็นการถูกต้องแล้วหรือไม่

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การงดการฟ้องร้องคดีตามกฎหมายศาลการอาจกระทำได้โดยคำสั่งหรือการเปรียบเทียบของบุคคลดังต่อไปนี้ คือ

1. โดยอธิบดีกรมสุลาการ ตามมาตรา 102 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสุลาการ พ.ศ. 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุลาการ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 มาตรา 8
2. โดยพนักงานสอบสวน ตามกฎกระทรวงที่มอบอำนาจให้ไว้ตามมาตรา 102 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติสุลาการ ดังกล่าวใน 1
3. โดยคณะกรรมการตามมาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสุลาการ พ.ศ. 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุลาการ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 มาตรา 9

ตามบทกฎหมายดังกล่าวเป็นที่เห็นได้ว่า บุคคลอื่นนอกจากอธิบดีกรมสุลาการ มิใช่เป็นบุคคลซึ่งมีอำนาจสั่งการฟ้องร้องคดี หรือฟังรับมอบอำนาจสั่งการฟ้องร้องคดีได้ เพราะเพียงแต่จะมีการมอบหมายให้พนักงานสอบสวน ก็ยังต้องอาศัยอำนาจแห่งกฎกระทรวงเท่านั้น ฉะนั้น คำสั่งของอธิบดีกรมสุลาการที่มอบหมายให้รองอธิบดีกรมสุลาการ ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการสุลาการภูมิภาค และนายด่านสุลาการมีอำนาจสั่งการฟ้องร้องคดี จึงไม่มีผลตามกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อธิบดีกรมสุลาการมีอำนาจสั่งเช่นนั้นได้ โดยนักกฎหมายได้แสดงความเห็นท้ายข้อหาหรือดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

"หลักการสอบสวนดำเนินคดีกับหลักการบริหารราชการแผ่นดินนั้น เป็นคนละเรื่องกันเลยทีเดียว การจะสอบสวนหรือดำเนินคดีต่าง ๆ ในทางอาญานั้น ผู้ที่จะทำได้ต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เป็นพิเศษ ผิดกับงานบริหารราชการแผ่นดินโดยทั่วไป ซึ่งต้องอาศัยกฎหมายบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลัก งานราชการบริหารแผ่นดินจะนำมาใช้ในหลักการบริหารงานยุติธรรมไม่ได้ เพราะการบริหารงานยุติธรรมจะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ เรียกว่ากฎหมายวิธีสบัญญัติ โดยอาจจะเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระธรรมนูญศาลยุติธรรม หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีทั้งหมด ซึ่งจะกำหนดตัวบุคคลและขั้นตอนในการดำเนินคดีไว้โดยเฉพาะบุคคลที่กฎหมายไม่ได้ระบุให้อำนาจไว้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมแล้ว โดยหลักจะไม่มีอำนาจดำเนินคดีได้เลย เพราะกฎหมายได้ให้ความสำคัญแก่บุคคลที่ระบุไว้ ซึ่งจะสามารถให้ความเป็นธรรมแก่งานในกระบวนการยุติธรรมได้ จึงได้ระบุให้อำนาจโดยเจาะจงไว้ ผู้อื่นจะแทนหรือสั่งการแทนย่อม

ไม่มีกฎหมายให้อำนาจทั้งสิ้น ถ้าไม่มีกฎหมายห้ามมอบอำนาจไว้ ก็ไม่อาจจะมอบอำนาจให้ผู้อื่น
 สั่งการแทนได้ จะต้องทำเองทั้งสิ้น เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
 145 ที่ให้อำนาจอธิบดีกรมอัยการสูงสุด ซึ่งขาดความเห็นแย้ง ซึ่งมีผู้แย้งความเห็นของพนักงาน
 อัยการตามกฎหมาย เป็นต้นว่า อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนี้ อัยการสูง
 สุดจะมอบหมายให้ผู้อื่นทำการซึ่งขาดความเห็นแย้งดังกล่าวไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจ
 ไว้ ด้วยงานการบริหารยุติธรรมต้องการที่จะให้อัยการสูงสุดเท่านั้นที่จะทำการซึ่งขาดความเห็น
 แย้งได้ ด้วยได้พิจารณาแล้ว กฎหมายเห็นว่า เป็นบุคคลที่เหมาะสม ผู้อื่นไม่อาจมีความ
 เหมาะสมที่จะมาทำความเห็นได้ จะให้อำนาจการมอบหมายตามระเบียบงานบริหารราชการ
 แผ่นดิน อันเป็นงานทั่วไปมิได้ ด้วยการบริหารยุติธรรมเป็นกฎหมายเฉพาะ หลักเฉพาะนี้ย่อม
 ยกเว้นหลักทั่วไป

หากจะถามว่า เหตุผลดังกล่าวที่ว่าอำนาจในการบริหารงานยุติธรรมทำไมจะต้อง
 เป็นอำนาจโดยเฉพาะบุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่อาจจะใช้ระเบียบบริหารงานราชการแผ่นดิน
 ดินได้ กฎหมายในเรื่องนี้จะมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 16 ว่า

อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา อำนาจพนักงานอัยการ
 และอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในการที่จะ
 ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ต้อง เป็นไปตาม
 กฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติ
 ธรรมและระบุมอบอำนาจและหน้าที่ของผู้พิพากษาหรือซึ่งว่า
 ด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ หรือพนักงาน
 ฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น ๆ

ถ้าหากกฎหมายไม่ได้ระบุให้อำนาจเจ้าพนักงานใดให้ทำหน้าที่ไว้โดยเฉพาะ และ
 หากถือการมอบอำนาจว่าทำได้ ผู้พิพากษาก็อาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่อื่นเช่นจำศาล ตัดสิน
 ซึ่งขาดคดีได้ เป็นต้น จึงจำเป็นที่กฎหมายจะต้องระบุมอบอำนาจไว้เฉพาะ

การสั่งระงับคดีอาญา เป็นการปฏิบัติกรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศาลอาญาอย่างหนึ่ง และอำนาจระงับคดีดังกล่าวเป็นอำนาจของ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพราะอธิบดีกรมศาลอาญา เป็นพนักงานศาลอาญา อยู่ในความหมายของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16) ที่ว่า

"พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หมายความว่า เจ้าพนักงาน ซึ่งกฎหมายให้อำนาจ และหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งเจ้าพนักงานศาลอาญา. . . ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุม หรือปราบปราม"

เหตุนี้อธิบดีกรมศาลอาญา จึงเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่จะดำเนินการใด ๆ ได้ ต้องมีกฎหมายให้อำนาจโดยเฉพาะเกี่ยวกับคดีอาญาแล้ว หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ ผู้นั้นย่อมไม่อาจที่จะดำเนินการตามกฎหมายได้เลย ผู้ที่จะปฏิบัติกรในทางอาญาได้จะต้องเป็นผู้ที่กฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะเท่านั้น

ในเรื่องนี้ แม้กรมศาลอาญาจะเห็นว่าการมอบหมายให้สั่งคดีดังกล่าว เป็นการมอบหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 เรื่องระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งอธิบดีมีอำนาจมอบหมายให้รองอธิบดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ศาลอาญาเป็นผู้สั่งคดีแทนได้ ประกอบกับปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 กำหนดให้อธิบดีอาจมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศาลอาญาปฏิบัติราชการแทน ได้ตามมาตรา 38 ที่บัญญัติว่า "อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมายระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งนั้น หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้

โดยใน (7) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดีผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา 31 วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด" ก็ตาม

กรณีความเห็นของกรมสุลาการดังกล่าว นั้น เป็นเพียงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยทั่วไปเท่านั้น จะนำมาใช้งานบริหารยุติธรรมไม่ได้ เพราะเป็นกฎหมายคนละลักษณะกัน ด้วยงานบริหารยุติธรรมมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวกับคดีอาญาระบุไว้ โดยเฉพาะต่างหากว่าการที่จะสั่งการต่าง ๆ ในทางอาญาได้จะต้องมีกฎหมายระบุให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง

ในเรื่องนี้ การงดการฟ้องร้องคดีตามกฎหมายสุลาการนั้น ย่อมกระทำได้ตามคำสั่งหรือการเปรียบเทียบของบุคคลดังต่อไปนี้

1. โดยอธิบดีกรมสุลาการ ตามมาตรา 102 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสุลาการ พ.ศ. 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุลาการ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 มาตรา 8.
2. โดยพนักงานสอบสวน ตามกฎกระทรวงที่มอบอำนาจไว้ให้ (มาตรา 102 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสุลาการ ดังกล่าวในข้อ 1)
3. โดยคณะกรรมการ ตามมาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสุลาการ พ.ศ. 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุลาการ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 มาตรา 9

บุคคลดังกล่าวเท่านั้น ที่จะมียอำนาจสั่งงดการฟ้องร้องคดีอาญาได้ บุคคลอื่นที่กฎหมายไม่ได้ระบุไว้ ย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปสั่งงดการฟ้องร้องคดีอาญา และไม่มีกฎหมายระบุให้อธิบดีกรมสุลาการมอบอำนาจให้ผู้ใดสั่งแทนได้ จึงต้องเป็นอำนาจเฉพาะตัวของอธิบดีกรมสุลาการเท่านั้น เพราะกฎหมายไว้ให้อธิบดีกรมสุลาการโดยตรง จะหันไปใช้กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเพื่อบรรเทาตนเองไม่ได้ เป็นกฎหมายคนละการบริหารงานกันดังกล่าวมาแล้ว

เมื่อกฎหมายให้ความไว้วางใจแก่อธิบดีกรมศุลกากรที่จะสั่งระงับคดีอาญาโดยอัตโนมัติ การฟ้องร้องได้ เพราะการฟ้องร้องคดีอาญาเป็นเรื่องสำคัญของรัฐ เป็นงานที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของแผ่นดิน จะมองว่าเป็นงานที่ไร้สาระมิได้ เนื่องจากคดีอาญาที่สั่งงั้นนั้นมีทั้งโทษจำคุกและปรับ จะต้องมีการไต่ตรองอย่างรอบคอบ ไม่เช่นนั้นแต่ความสะดวกที่จะงดการดำเนินคดีโดยไม่มีคำวินิจฉัยถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ประเทศชาติ เมื่อกฎหมายให้ตัวบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมแก่การที่จะเป็นผู้พิจารณาโดยตรงแล้ว ย่อมไม่ได้มองถึงผู้จะรับมอบอำนาจแต่อย่างใด"

การให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากร พนักงานสอบสวนและคณะกรรมการแล้วแต่กรณี สามารถดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดศุลกากรได้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการเปรียบเทียบระงับคดีได้อย่างกว้างขวางเกินกว่าที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 ให้อำนาจไว้ ทั้งนี้เพราะว่าในความผิดทางภาษีอากร รัฐบาลควรจะได้ภาษีอากรครบถ้วน โดยไม่ต้องดำเนินคดีในชั้นศาลให้ยุ่งยากสิ้นเปลืองเวลาและเงินทอง กอปรทั้งความผิดทางศุลกากรหาหลักฐานในการลงโทษยาก การเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศุลกากร จึงได้รับความนิยมนำพ้อคำวินิจฉัย และความประสงค์ของกรมศุลกากรที่ปรารถนาให้คดีศุลกากรเสร็จสิ้นไปในชั้นพิจารณาของฝ่ายบริหารโดยรวดเร็ว เพื่อสนองต่อธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ การเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศุลกากร จึงเป็นลักษณะพิเศษของกฎหมายศุลกากรประการหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากฎหมายศุลกากรจะมีลักษณะพิเศษที่ให้มีการเปรียบเทียบระงับคดีได้ก็ตาม หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติไว้ในลักษณะไม่ยืดหยุ่น ดังกรณีที่เป็นปัญหาตามที่เกิดขึ้นในการหารือดังกล่าว คดีศุลกากรก็จะต้องมีอาจเสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็วตามเจตนารมณ์อันแท้จริงแห่งกฎหมายแต่ประการใด นับว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขประการหนึ่ง

ประวัติผู้เขียน

นายพิชัย พงษ์พาณิชย์ เกิดเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506 ที่อำเภอเมือง จังหวัดบึงพลาญชัย สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. 2529 และสำเร็จการศึกษาเนติบัณฑิตไทย ที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 41 พ.ศ. 2531 เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิธีการสุลการ ประจำด่านสุลการแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายตรวจสุลการ ระดับ 4 กองป้องกัน และปราบปราม กรมสุลการ

ศูนย์วิทยพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย